

ZIŅOJUMS

par SESAR kopuzņēmuma 2011. finanšu gada pārskatiem ar Kopuzņēmuma atbildēm

(2013/C 6/06)

IEVADS

1. SESAR kopuzņēmumu, kurš atrodas Briselē, izveidoja 2007. gada februārī⁽¹⁾, lai vadītu Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpētes programmas (SESAR) pasākumus.

2. SESAR programmas mērķis ir modernizēt gaisa satiksmes pārvaldību (GSP) Eiropā, un tajā ir trīs fāzes:

a) definēšanas fāze sākās 2005. gadā. To vadīja Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (*Eurocontrol*) un līdzfinansēja no Eiropas Savienības (ES) budžeta ar Eiropas Transporta tīkla transporta programmas starpniecību. Šajā fāzē tika izstrādāts Eiropas GSP ģenerālplāns, kurā ir definēts nākamās paaudzes GSP sistēmu saturs, izstrāde un izvēšanas plāni;

b) izstrādes fāzi (2008.–2013. g.) vada SESAR kopuzņēmums (sk. pielikumu), un tās laikā radīs jaunas tehnoloģiskās sistēmas, komponentus un darbības procedūras saskaņā ar Eiropas GSP ģenerālplānu;

c) izvēšanas fāzē (2014.–2020. g.) vadību pārņems nozares pārstāvji un ieinteresētās personas, lai plaši ražotu un īstenotu jauno GSP infrastruktūru.

3. Kopuzņēmums ir veidots kā publiskā un privātā sektora partnerība. Kopuzņēmumu dibināja Eiropas Savienība, kuru pārstāv Eiropas Komisija, un Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (*Eurocontrol*), kuru savukārt pārstāv tās aģentūra. Pēc tam, kad tika publicēts uzaicinājums izteikt ieinteresētību, par Kopuzņēmuma dalībniekiem kļuva 15 publiskie un privātie uzņēmumi aeronavigācijas nozarē. Tie pārstāv aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējus, lidostu aprīkojuma un aerokosmisko izstrādājumu ražotājus, lidaparātu ražotājus, lidostu pārstāvjus un lidaparātu iekārtu ražotājus.

4. SESAR programmas izstrādes fāzei atvēlētais budžets ir 2,1 miljards EUR, un to vienādās daļās veidos ES, *Eurocontrol*, kā arī projektā iesaistīto publiskā un privātā sektora partneru finansējums. ES ieguldījumu finansē no Septītās pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai un no Eiropas

Transporta tīklu transporta programmas. Apmēram 90 % no *Eurocontrol* un citu ieinteresēto personu līdzdalības ir ieguldījums natūrā.

5. SESAR kopuzņēmums sāka autonomu darbību 2007. gada 10. augustā.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU PAMATOJOŠĀ INFORMĀCIJA

6. Palātas izmantotā revīzijas pieeja ietver analītiskās revīzijas procedūras, darījumu pārbaudes Kopuzņēmuma līmenī un tā pārraudzības un kontroles sistēmu galveno kontroles mehānismu novērtēšanu. To papildina citu revidentu darbā gūtie pierādījumi (atbilstīgos gadījumos) un vadības apliecinājumu analīze.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA

7. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. pantu Palāta revīdēja SESAR kopuzņēmuma gada pārskatus⁽²⁾, kuri ietver finanšu pārskatus⁽³⁾ un budžeta izpildes pārskatus⁽⁴⁾ par 2011. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

8. Būdam Kopuzņēmuma kredītrīkotājs, direktors izpilda budžeta ieņēmumus un izdevumus saskaņā ar Kopuzņēmuma finanšu noteikumiem⁽⁵⁾ uz savu atbildību un piešķirto apropriāciju ietvaros⁽⁶⁾. Direktors atbild par to, lai viņa vadītajā iestādē būtu izveidota tāda organizatoriskā struktūra un iekšējās vadības un kontroles sistēmas un procedūras, kas ļautu sagatavot galīgos gada pārskatus⁽⁷⁾ bez būtiskām neatbilstībām krāpšanas vai kļūdas dēļ un nodrošinātu, lai pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

⁽¹⁾ Padomes 2007. gada 27. februāra Regula (EK) Nr. 219/2007, ar ko izveido Kopuzņēmumu, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu (SESAR) (OV L 64, 2.3.2007., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1361/2008 (OV L 352, 31.12.2008., 12. lpp.).

⁽²⁾ Gada pārskatiem pievieno pārskatu par budžeta un finanšu pārvaldību attiecīgajā gadā, kurā sniedz sīkāku informāciju par budžeta izpildi un pārvaldību.

⁽³⁾ Finanšu pārskatos ietilpst bilance, pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas tabula, tīro aktīvu izmaiņu pārskats un kopsavilkums par svarīgākajām grāmatvedības metodēm un citi paskaidrojumi.

⁽⁴⁾ Budžeta izpildes pārskati ietver pārskatu par budžeta izpildes rezultātiem un tā pielikumu.

⁽⁵⁾ SESAR finanšu noteikumus pieņēma ar Valdes lēmumu 2009. gada 28. jūlijā.

⁽⁶⁾ Komisijas Regulas (EK, Euratom) Nr. 2343/2002 (OV L 357, 31.12.2002., 72. lpp.) 33. pants.

⁽⁷⁾ Noteikumi par ES struktūru pārskatu un uzskaites izklāstu ir paredzēti VII sadaļas 1. un 2. nodaļā Regulā (EK, Euratom) Nr. 2343/2002, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 652/2008 (OV L 181, 10.7.2008., 23. lpp.). Minētās regulas noteikumi ir pilnībā iekļauti Kopuzņēmuma finanšu noteikumos.

Revidenta atbildība

9. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīziju, sagatavot deklarāciju par Kopuzņēmuma gada pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

10. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Šie standarti uzliek Palātai pienākumu plānot un veikt revīziju tā, lai gūtu pamatotu pārliecību, ka Kopuzņēmuma pārskatos nav būtisku neatbilstību un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

11. Revīzija ietver procedūras, ar kurām iegūst revīzijas pierādījumus par pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju un par tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūras izraugās revidents, pamatojoties uz profesionālo spriedumu, tostarp uz novērtējumu par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir būtiskas neatbilstības vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, revidents, novērtējot minēto risku, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu, un pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras ieviestas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un aplēšu pamatotību, kā arī pārskatu vispārējo izklāstu.

12. Palāta uzskata, ka revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu turpmāk sniegtos atzinumus.

Atzinums par pārskatu ticamību

13. Palāta uzskata, ka SESAR kopuzņēmuma gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Kopuzņēmuma finanšu stāvokli 2011. gada 31. decembrī, kā arī darbības rezultātus un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Kopuzņēmuma finanšu noteikumi un Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi⁽⁸⁾.

Atzinums par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību

14. Palāta uzskata, ka SESAR kopuzņēmuma 2011. gada 31. decembrī slēgtā finanšu gada pārskatiem pakārtotie darījumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

⁽⁸⁾ Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi balstās uz Starptautiskās Grāmatvežu federācijas pieņemtajiem starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem (IPSAS) vai, ja tajos vajadzīgā standarta nav, uz starptautiskajiem finanšu pārskatu sagatavošanas standartiem (IFRS).

15. Turpmākie komentāri nav pretrunā Palātas sniegtajiem atzinumiem.

BUDŽETA UN FINANŠU PĀRVALDĪBA

16. Valdes pieņemtajā 2011. gada galīgajā budžetā bija iekļauti 148 miljoni EUR saistību apropriācijās un 91,7 miljoni EUR maksājumu apropriācijās. Saistību un maksājumu apropriāciju izlietojums bija attiecīgi 99,4 % un 82,4 %.

17. Dalībnieku iemaksas (34 miljoni EUR) kopā ar iepriekšējā gada saldo (57 miljoni EUR) un citiem ieņēmumu avotiem (0,2 miljoni EUR) 2011. gadā veidoja 91,2 miljonus EUR, bet maksājumi bija 75,6 miljoni EUR. Tādējādi budžeta izpildes saldo bija pozitīvs 15,6 miljonu EUR apmērā, un noguldījumi banku kontos gada beigās sasniedza 15,3 miljonus EUR. Šāds stāvoklis ir pretrunā budžeta līdzsvara principam.

KOPUZŅĒMUMA PĀRRAUDZĪBAS UN KONTROLES SISTĒMU GALVENIE KONTROLES MEHĀNISMI**Iekšējās kontroles sistēmas**

18. Palāta atzīmē, ka Kopuzņēmuma uzņēmējdarbības procesu pārbaudē, kuru 2011. gadā veica neatkarīgs ārējais revidents, konstatēja, ka iekšējās kontroles sistēmas darbojas efektīvi. Galvenais grāmatvedis 2012. gada aprīlī oficiāli apstiprināja pakārtotos uzņēmējdarbības procesus, kā tas paredzēts Kopuzņēmuma finanšu noteikumos.

Iekšējās revīzijas funkcija un Komisijas Iekšējās revīzijas dienests

19. Palāta iepriekš konstatēja, ka Komisija un Kopuzņēmums ir veikuši pasākumus, lai skaidri noteiktu Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta un Kopuzņēmuma iekšējās revīzijas funkcijas attiecīgos darba pienākumus⁽⁹⁾.

20. Palāta atzīmē, ka 2011. gada novembrī Kopuzņēmuma Valde pieņēma stratēģisko koordinētās IRD revīzijas plānu Kopuzņēmumam 2012.–2014. gadam.

CITI JAUTĀJUMI**Dalībnieku iemaksu kavējumi**

21. Nebija ievērots 2011. gada 1. jūlija termiņš, kurā dalībniekiem bija jāveic kārtējā gada naudas iemaksas Kopuzņēmumā. 2011. gada augusta beigās bija 17 nenomaksāti iekasēšanas rīkojumi kopā par 3,7 miljoniem EUR. Viens dalībnieks līdz 2011. gada beigām vispār nebija samaksājis gada maksu.

⁽⁹⁾ Ziņojums par SESAR kopuzņēmuma 2010. finanšu gada pārskatiem ar Kopuzņēmuma atbildēm (OV C 368, 16.12.2011., 32. lpp.).

Šo ziņojumu Revīzijas palāta pieņēma 2012. gada 15. novembra sēdē Luksemburgā.

*Revīzijas palātas vārdā –
priekšsēdētājs*
Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

PIELIKUMS

SESAR kopuzņēmums (Brisele)

Kompetence un darbības

<p>Savienības kompetence saskaņā ar Līgumu</p> <p>(187. pants)</p>	<p>Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos</p> <p>Efektīvi īstenot Savienības pētniecības, tehnoloģijas attīstības un demonstrācijas programmas.</p>
<p>Kopuzņēmuma/izpildāģentūras kompetence</p> <p>(Padomes Regula (EK) Nr. 219/2007, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1361/2008)</p>	<p>Galvenie mērķi</p> <p>Kopuzņēmums ir iecerēts, lai modernizētu Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu, koordinējot un sakopojot vienuviet visu attiecīgo pētniecību un izstrādi Savienībā. Tas atbild par gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) ģenerālplāna īstenošanu un, jo īpaši, veic šādus uzdevumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organizēt un koordinēt SESAR projekta izstrādes fāzes darbības saskaņā ar <i>Euro-control</i> vadītā projekta definēšanas fāzē sagatavoto ATM ģenerālplānu, vienotā struktūrā apvienojot un apsaimniekojot valstu un privātā sektora atvēlēto finansējumu, — nodrošināt SESAR projekta izstrādes fāzes darbībām vajadzīgos līdzekļus saskaņā ar ATM ģenerālplānu, — nodrošināt, lai tajā iesaistītos Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības nozarē ieinteresētās personas, konkrēti: aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji, gaisa telpas izmantotāji, profesionālās personāla apvienības, lidostas un rūpniecība, kā arī atbilstīgās zinātniskās iestādes vai attiecīgā zinātnieku apvienība, — organizēt tehnisku pētniecības un izstrādes, apstiprināšanas un izpētes darbu, kas jāveic tā pakļautībā, nepieļaujot darbību sadrumstalotību, — nodrošināt ar kopīgu, ATM ģenerālplānā attiecīgi apzinātu ražojumu izstrādi saistītu darbību uzraudzību un vajadzības gadījumā organizēt īpašus konkursus.
<p>Pārvaldība</p>	<p>Valde</p> <p>Valdes pienākumos ietilpst šādi uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) pieņemt Padomes apstiprināto ATM ģenerālplānu saskaņā ar regulas 1. panta 2. punktu un apstiprināt priekšlikumus par tā grozījumiem; b) izstrādāt pamatnostādnes un pieņemt SESAR projekta izstrādes fāzes īstenošanai vajadzīgus lēmumus, kā arī kontrolēt visa projekta īstenošanu; c) apstiprināt regulas 16. panta 1. punktā minēto Kopuzņēmuma darba programmu un gada darba programmas, kā arī gada budžetu, arī izstrādāt štatu sarakstu; d) atļaut sarunu sākšanu un pieņemt lēmumus par jaunu dalībnieku uzņemšanu, kā arī par attiecīgiem nolīgumiem, kas minēti regulas 1. panta 3. punktā; e) pārraudzīt ar Kopuzņēmumu noslēgto dalībnieku nolīgumu izpildi; f) iecelt izpilddirektoru un atbrīvot viņu no amata, apstiprināt organizācijas struktūru, kā arī uzraudzīt izpilddirektora darbu; g) pieņemt lēmumus par summām un procedūrām, kā dalībniekiem veikt finanšu iemaksas un izvērtēt iemaksas natūrā;

- h) pieņemt Kopuzņēmuma finanšu noteikumus;
- i) apstiprināt gada pārskatus un bilances;
- j) apstiprināt gada pārskatu par SESAR projekta izstrādes fāzes progresu un finanšu stāvokli, kā minēts regulas 16. panta 2. punktā;
- k) pieņemt lēmumus par Komisijai iesniedzamiem priekšlikumiem saistībā ar Kopuzņēmuma paplašināšanu un likvidāciju;
- l) izstrādāt procedūras, kā piešķirt piekļuves tiesības Kopuzņēmuma īpašumā esošiem materiāliem un nemateriāliem aktīviem, kā arī nodot tādus aktīvus;
- m) noteikt ATM ģenerālpilna īstenošanai vajadzīgo līgumu piešķiršanas noteikumus un procedūras, arī īpašas procedūras interešu konfliktu gadījumiem;
- n) pieņemt lēmumus par Komisijas ierosinātiem Statūtu grozījumiem saskaņā ar regulas 24. pantu;
- o) īstenot citas pilnvaras un veikt citas funkcijas, arī dibināt attiecīgas palīgstruktūras, kas var būt vajadzīgas SESAR projekta izstrādes fāzē;
- p) izstrādāt mehānismus regulas 8. panta īstenošanai.

Izpilddirektors

Izpilddirektors pilda pienākumus pilnīgi neatkarīgi, piešķirto pilnvaru robežās.

Izpilddirektors vada SESAR projekta izpildi saskaņā ar pamatnostādņiem, ko nosaka Valde, kurai viņš ir pakļauts. Viņš sniedz Valdei visu funkciju pildīšanai vajadzīgo informāciju.

Izpilddirektors:

- “a) pieņem darbā, vada un uzrauga Kopuzņēmuma darbiniekus, ieskaitot regulas 8. pantā minētos darbiniekus”;
- b) organizē, vada un uzrauga Kopuzņēmuma darbības;
- c) iesniedz Valdē priekšlikumus par organizācijas struktūru;
- d) sagatavo un regulāri atjaunina vispārēju Kopuzņēmuma darbības plānu un gada darba programmu, arī programmas īstenošanas izmaksu tāmi, ko iesniedz Valdei;
- e) saskaņā ar finanšu noteikumiem izstrādā gada budžeta projektu, arī štatu sarakstu, un iesniedz Valdei;
- f) nodrošina Kopuzņēmuma noslēgtu līgumu un nolīgumu uzliktu saistību izpildi;
- g) nodrošina, ka Kopuzņēmums darbojas pilnīgi neatkarīgi un bez interešu konfliktiem;
- h) sagatavo gada pārskatus par SESAR projekta īstenošanas progresu un finanšu stāvokli, kā arī citus pārskatus, ko var lūgt Valde, un iesniedz tos Valdei;

	<p>i) iesniedz Valdei gada pārskatus un bilanci;</p> <p>j) iesniedz Valdei visus priekšlikumus, kuros paredzēts mainīt SESAR projekta struktūru.</p> <p>Iekšējā revīzija</p> <p>Eiropas Komisijas Iekšējās revīzijas dienests</p> <p>Ārējā revīzija</p> <p>Eiropas Revīzijas palāta</p> <p>Budžeta izpildes apstiprinātājiestāde</p> <p>Eiropas Parlaments, Padome un Kopuzņēmuma Valde</p>
<p>Kopuzņēmumam pieejamie resursi 2011. gadā (2010. g.)</p>	<p>Budžets</p> <p>147,7 miljoni EUR</p> <p>(129,5 miljoni EUR)</p> <p>Darbinieku skaits 2011. gada 31. decembrī</p> <p>2011. gada pamatdarbības budžetā ir paredzēts štatū saraksts ar 39 pagaidu darbiniekiem un 3 norīkoti valstu ekspertiem. Kopā tās ir 42 amata vietas, no kurām 2011. gada beigās bija aizpildītas 35 (2010. gada beigās bija aizpildītas 37 amata vietas):</p> <ul style="list-style-type: none"> — 23 pagaidu (ārpus uzņēmuma piesaistīti) darbinieki, — 8 darbinieki, ko Kopuzņēmuma dalībnieki norīkojuši saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 219/2007 8. pantu, — 3 līgumdarbinieki, — 1 norīkotais valsts eksperts. <p>Norīkoti šādu pienākumu izpildei:</p> <p>pamatdarbībām: 19,</p> <p>administrācijā un palīgdarbos: 15,</p> <p>dažādiem uzdevumiem: 1.</p>
<p>Produkti un pakalpojumi 2011. gadā</p>	<p>2011. gads bija svarīgs gads vidusposma mērķu un "Redzējuma 2012" sasniegšanā. Konkrēti, tika īstenoti turpmāk aprakstītie pasākumi.</p> <p>1. mērķis. Sākotnējā 4D trajektorija apstiprināta darbības vidē ar satelīttehnoloģijas atbalstu</p> <p>"Sākotnējās 4D trajektorijas darbības" paredzēts apstiprināt pirmajā apstiprināšanas procedūrā 2012. gada februārī, kas notiek 1. izlaidumā Māstrihtas augstākās telpas kontroles centra (MUAC, Maastricht Upper Area Control Center), Ziemeļu augstākās telpas kontroles centra (NUAC, Northern Upper Area Control Center) un Stokholmas pieejas satiksmes vidē. 2011. gadā tika veikti vairāki sagatavošanās pasākumi, tostarp divu lidojuma vadības sistēmu (FMS) prototipu izstrāde un integrācija, kā arī vairāki simulācijas pasākumi, kuros savienoja zemes un gaisa simulācijas platformas. Otrais atkārtojums – 2013. gadā. Mērķis būs apstiprināt darbības procedūru lidošanai saskaņā ar kontroles telpu (CTA) ceļā un TMA gaisa telpā.</p> <p>Paredzams, ka saskaņā ar plānu mērķi praktiski sasniegs 2012. gadā, tomēr satelīttehnoloģiju izmantošanu ievieš pēc 2013. gada.</p>

2. mērķis. 10 000 lidojumu, tostarp 500 militārie lidojumi, veikti saskaņā ar SESAR projektu

2011. gadā 9 366 komercilidojumi parādīja agrīnos ieguvumus no SESAR (tostarp AIRE (Atlantijas sadarbības iniciatīva, lai samazinātu emisijas) un OPTIMI (Atrašanās vietas virs okeāna izsekojamības uzlabošana un pārraudzība) demonstrācijas lidojumi). Tomēr jāatzīmē, ka līdz šim militāro lidojumu skaits ir bijis ierobežots. Papildus šobrīd īstenotajiem programmas pasākumiem Kopuzņēmuma Valde nolēma izsludināt "Demonstrācijas pasākumu" konkursu, kā rezultātā integrēti izmēģinājumi 2012. gadā ļaus Kopuzņēmumam sasniegt mērķi un galvenokārt 2013. gadā īstenot arī militāro dimensiju.

3. mērķis. 80 % SESAR projektu rezultātu ir pārbaudīti reālā vidē

Lai sasniegtu mērķi 80 % apstiprināšanas procedūru veikt reālā vidē, ir izstrādāta apstiprināšanas stratēģija. Konkrēti, 1. izlaiduma rezultāti un 2. izlaiduma plānotie rezultāti 2012. gadā savienos primāros projektus ar dažādiem pasākumiem, kas veikti darbības galvenajās jomās, un ar reālajām sistēmām vai vidi.

4. mērķis. Sagatavoti pirmie SWIM piloti, lai apmainītos ar datiem vismaz piecās jomās

Kā tas jau tika ziņots Valdei, 2011. gadā tika ieviests SWIM rīcības plāns, lai novērstu attiecīgajos projektos konstatētos riskus, cita starpā SWIM tiesiskā regulējuma trūkumu. Tika panākts zināms progress, un tas tika parādīts SWIM demonstrācijas pasākumā 2011. gada novembrī ar aktīvu visas programmas līdzdalību. Tomēr vairāki vēl neatrisināti jautājumi un prioritātes līdz šim ir kavējušas šā vidusposma mērķa sasniegšanu. Kaut arī līdz 2011. gada beigām bija sasniegta virzība un ar pašlaik notiekošās apstiprināšanas procedūras atbalstu ir īstenots rīcības plāns, mērķis, visticamāk, netiks sasniegts paredzētajā termiņā.

5. mērķis. Pirmais attālinātas darbības lidojumu vadības centrs ir gatavs darbībai

Pirmo attālinātas darbības lidojumu vadības centra apstiprināšanas procedūru 1. izlaiduma ietvaros veica saskaņā ar plānu un pabeigs 2012. gadā, lai sasniegtu šo vidusposma mērķi. 1. izlaiduma procedūrā apstiprinājās:

- iespējas sniegt gaisa satiksmes pakalpojumus Engelholmas lidostai no Malmes gaisa satiksmes kontroles pētniecības un attīstības centra attālinātas darbības lidojumu vadības centra,
- iespējas no attāluma veikt nominālas un nenominālas darbības,
- tehniskas iespējas uztvert "ārā" esošo satiksmes stāvokli un darbības vidi no vienas lidostas un šo ainu parādīt attālinātā vietā.

Šajos izmēģinājumos piedalījās regulatīvās iestādes.

6. mērķis. Ieguvumus no SESAR parāda pilsētu pāri, kas savieno astoņas Eiropas lidostas

Pēc AIRE (Atlantijas sadarbības iniciatīva, lai samazinātu emisijas) pirmā cikla sekmēm 2009. gadā SESAR kopuzņēmums vēl vairāk paplašināja šo SESAR programmas "zaļo" virzienu. Savienojot Eiropas galvenās lidostas (Parīze, Vīne, Madride, Ķelne, Diseldorfā, Prāga, Brisele, Tulūza, ...) un iesaistot aptuveni 40 partnerus Eiropā un ārpus tās, AIRE ir parādījusi nozīmīgus ieguvumus emisiju samazināšanā. Šo rezultātu kvalitāte ir augsta ne vien sadedzinātās degvielas un līdz ar to CO₂ emisiju samazinājuma izteiksmē, bet tāpēc, ka augsts projektu īpatsvars ir kļuvis par gaisa satiksmes pārvaldības ikdienas praksi.

AIRE rezultāti un izsludinātā 2012. gadā īstenojamā "Demonstrācijas pasākumu" konkursa paredzamie rezultāti ļaus sasniegt mērķi.

7. mērķis. Gaisa telpas izmantotāji ir parakstījuši SESAR dokumentāciju par darbībām laikā

Šim mērķim ir daudz dimensiju, un dokumentācijas izstrādes process vēl nav nobriedis, lai tajā būtu ietvertas visas dažādo ieinteresēto peronu perspektīvas. Tomēr ir ieguldīti ievērojami pūliņi dokumentācijas metožu izstrādē attiecībā uz aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem, gaisa telpas izmantotājiem un lidostām. 2011. gadā ir apstiprināts 4D darbību laikā nodevumu 1. solis, un apstiprināšana turpināsies 2012. gadā, notiks virzība arī standartizācijas pasākumu jomā. Zināmā mērā un dažās jomās dokumentāciju apstiprinās rūpnieciskās gatavības līmeni, tāpēc būs nepieciešams papildu darbs ar ieinteresētajām personām tās izvēšanai. Mērķis netiks sasniegts noteiktajā termiņā, bet sākotnējā informācija par dokumentāciju būs pieejama, lai sagatavotos pārejai uz pirmo SESAR risinājumu izvēšanu, sākot ar 2013. gadu.

Turpmāk sniegts plašāks ieskats par 2011. gada virzību un sasniegumiem.

- Pirmā SESAR izlaiduma saturu (1. izlaidums) konsolidēja, izmantojot pirmo sistēmas projektēšanas pārbaudi, un Valde to apstiprināja 2011. gada darba programmā. Tajā ietilpa 29 apstiprināšanas procedūras, kurās bija iekļauti koncepcijas elementi 16 darbības galvenajās jomās.
- 2011. gada jūnijā notika otrā sistēmas projektēšanas pārbaude, lai novērtētu 1. izlaiduma virzību uz V3 soļa apstiprināšanu, konkrēti, saistībā ar apstiprināšanas plāniem un platformu gatavību. Pārbaudes rezultātā tika veikti vairāki koriģējoši pasākumi, lai novērstu riskus, kas saistīti ar izlaiduma izpildi. Pārbaudē secināja, ka virzība kopumā bija adekvāta, tomēr tika konstatētas dažas nepilnības resursu izmantojumā un snieguma saskaņošanā. Konkrēti, projektu brieduma līmenis EOCVM metodoloģijas izmantošanā joprojām bija nepietiekams, lai gan tas bija uzlabojies, salīdzinot ar 2010. gadu.
- 1. izlaidums ir sācis sniegt jūtamus rezultātus, un tas ir pagrieziena punkts jaunas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas izstrādē.
- 2011. gada beigās bija veikti 26 apstiprināšanas pasākumi, un tas nozīmē, ka ir sasniegti 90 % no 1. izlaiduma un 3 procedūras ir atliktas uz 2012. gadu.
- 282 projekti atrodas izpildes fāzē – tas ir vairāk nekā 90 % no visas programmas, bet programmas izpildes gaita nav vienmērīga. Augstākā līmeņa jēdzienu transformēšana operatīvās prasībās norit lēnāk nekā gaidīts, un tas ietekmē dažu tehnisko projektu kritisko taku. Bija jāīsteno daudzi seku mazināšanas pasākumi, un tos uzrauga programmas kontroles grupas līmenī. SWIM ir vēl viena rūpju joma, kurai tika izstrādāts īpašs rīcības plāns, lai novērstu 2011. gadā konstatētās problēmas.
- Resursu patēriņa ziņā (pilnas slodzes vienībās) pirmās dalībvalstu iesniegtās aplēses 2011. gada beigās liecina par nepietiekamu izlietojumu aptuveni 20 % apmērā. Tomēr jāņem vērā, ka daudzu projektu plānotais resursu sadalījums izpildes fāzē tiek pārskatīts un vēl nav atspoguļots bāzes līnijā, kuru izmanto, lai mērītu programmas progresu. Ņemot vērā IBAFO (uzaicinājuma iesniegt labāko un galīgo saistošo piedāvājumu) I un II pārdali, kuru Valde pieņēma 2011. gada 15. decembrī, var secināt, ka programmas agrīnajās stadijās resursi tiek izmantoti nepietiekami, bet to kompensē augstāks resursu izlietojuma līmenis līdz programmas beigām.
- Līdzīga, bet mazāk acīmredzama tendence – brieduma pakāpe un resursi – parādās saistībā ar nodevumiem, jo dažās jomās Kopuzņēmums konstatēja lēnāku nodevumu iesniegšanu, kas sakrita ar resursu nepietiekamu izlietojumu. Lai šo problēmu risinātu īstermiņā, ir veikti dažādi pasākumi, cita starpā programmas komitejas locekļiem ir prasīts veikt turpmākas pārbaudes partneru līmenī, analizēt

nepietiekama izlietojuma galvenos iemeslus, IBAFO I un II pārdali, dažu projektu izbeigšanu u. c. Visus pasākumus uzrauga riska pārvaldības līmenī un konsolidē Kopuzņēmuma līmenī. Turklāt, ar dalībvalstīm tiek veikts darbs, lai labāk atklātu galvenos pamatcēloņus. Dažus no tiem var jau minēt – piemēram, dažu projektu darba organizācija, daži nesinhroni ieguldījumi visā programmā, nav skaidri noteikti noteikumi un konkrētāki kvalitātes kritēriji.

Attiecībā uz 310 pētniecības un izstrādes un pārvaldības projektiem, par kuriem atbild Kopuzņēmums (izņemot darba programmas E daļas ilgtermiņa pētniecības projektus), tabulā sniegts kopsavilkums par stāvokli saistībā ar projektu statusu 2011. gada beigās.

	31.12.2010.	Īstenoti 2011. g.	31.12.2011.	
Projektu kopskaits SESAR programmā	304	6	310	
<i>no tiem</i>				
— Uzsākti projekti	285	16	301	
<i>atcelti projekti</i>	2	1	3	0,9 %
<i>apturēti projekti</i>	11	– 1	10	3,2 %
<i>projekti joprojām uzsākšanas fāzē</i>	26	– 20	6	2 %
projekti izpildes fāzē	246	36	282	91 %
— Projekti, kas jāsāk	19	– 10	9	2,9 %

Avots: SESAR kopuzņēmuma sniegtā informācija.

KOPUZŅĒMUMA SESAR ATBILDES**Ticamības deklarācija**

13.–14. Kopuzņēmums SESAR ar gandarījumu ņem vērā Palātas revīzijas atzinumu bez piezīmēm par 2011. gada pārskatiem, kā arī par gada pārskatiem pakārtoto darījumu likumīgumu un pareizību.

Revīzijas atzinumus kopuzņēmums SESAR uzskata par ievērojamu sasniegumu, kas jāattīsta, lai arī turpmāk nodrošinātu adekvātas iekšējās vadības un kontroles sistēmas SESAR programmas mērķu izpildei.

Budžeta un finanšu pārvaldība

17. Kopuzņēmums SESAR uzskata, ka ir panākts ievērojams uzlabojums attiecībā uz budžeta līdzsvara principu. Naudas līdzekļu atlikums 2011. gada beigās samazinājās no EUR 57,2 miljoniem līdz EUR 15,3 miljoniem, kas atbilst samazinājumam par 73,2 %. Kopuzņēmums SESAR turpinās centienus panākt optimālu naudas līdzekļu pārvaldību un budžeta principu ievērošanu.

Citi jautājumi – dalībnieku iemaksu kavējumi

21. Gada beigās vēl neveiktās iemaksas tika saņemtas 2012. gada februārī. Kopuzņēmums SESAR kopā ar dalībniekiem turpinās apspriest vispiemērotāko pieeju, lai nodrošinātu dalībnieku naudas iemaksu līgumos noteikto termiņu ievērošanu.
